

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 417/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, IČO 36 833 533, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Juraj Bizoň, LL.M., proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 6 To 14/2022-5909 zo 6. decembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení so základným právom na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) v spojení so základným právom na osobnú slobodu podľa čl. 8 ods. 2 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 To 14/2022-5909 zo 6. decembra 2022 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že bol rozsudkom Okresného súdu Skalica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 8 T 2/2016-5759 z 13. septembra 2021 uznaný vinným z trestného činu skrátenej dane a poistného spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 148 ods. 1, 5 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný zákon“) a trestného činu neodvedenia dane a poistného spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 148a ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona. Krajský súd uznesením č. k. 6 To 14/2022-5909 zo 6. decembra 2022 zamietol podľa § 319 Trestného poriadku aj sťažovateľom podané odvolanie proti rozsudku okresného súdu č. k. 8 T 2/2016-5759 z 13. septembra 2021.

3. Sťažovateľ pri podaní ústavnej sťažnosti smerujúcej proti uzneseniu krajského súdu č. k. 6 To 14/2022-5909 zo 6. decembra 2022, vychádzajúc z nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 505/2022-41 z 27. októbra 2022, tvrdí neprípustnosť dovolania vo svojej trestnej veci, keďže dovolanie je prípustné „iba z taxatívne uvedených dôvodov v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pričom tieto dôvody nepostihujú arbitrárnosť skutkových a právnych záverov rozhodnutia krajského súdu. V § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je dokonca výslovne uvedené, že *správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť*“. V dôsledku uvedeného je sťažovateľ toho názoru, že v čase pred podaním ústavnej sťažnosti vyčerpal všetky právne prostriedky, „ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.“.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti koncentruje svoju argumentáciu do sféry skutkových zistení s cieľom revízie ich právneho posúdenia z dôvodu ich arbitrárneho právneho posúdenia krajským súdom, a to pri ustálení otázky viny, ktorá mala byť sťažovateľovi vyvodená len na podklade výpovede svedka [REDAKOVANÉ], svedkyne [REDAKOVANÉ] a zmluvy o sprostredkovaní z 2. augusta 1996, listu [REDAKOVANÉ] zo 6. augusta 1996 a dohody medzi obchodnou spoločnosťou Naceva – Slovakia, spol. s r. o., a Bučina a. s. uzavretou po rokovaní 14. augusta 1996.

5. Sťažovateľ v úvode svojej argumentácie poukázal na to, že podstata „údajnej“ trestnej činnosti, za ktorú bol aj právoplatne odsúdený, „mala spočívať v tom, že... ako konateľ obchodnej spoločnosti NACEVA - SLOVAKIA, spol. s r.o. uzavrel dňa 02.08.1996 zmluvu o sprostredkovaní (č. l. 467 a 468) s pánom [REDAKOVANÉ], v zmysle ktorej sa [REDAKOVANÉ] zaviazal sprostredkovať uzavretie kúpnej zmluvy o predaji dodávok výrobkov a polotovarov od obchodnej spoločnosti Bučina a.s., za čo mal nárok na províziu vo výške 2,5 % z objemu dodaných dodávok.“. Na podklade úspešnej realizácie sprostredkovateľskej činnosti a v zmysle dohodnutých zmluvných podmienok [REDAKOVANÉ] „vystavoval NACEVA - SLOVAKIA, spol. s r.o. faktúry, ktoré Sťažovateľ zaviedol do účtovníctva tejto spoločnosti.“, pričom však „Podľa súdu prvého stupňa však mali byť všetky faktúry vystavené [REDAKOVANÉ] fiktívne, pretože k uskutočneniu zdaniteľných plnení vraj nikdy nedošlo, o čom musel mať Sťažovateľ vedomosť...“. Sťažovateľ tomuto právnomu posúdeniu zisteného skutkového stavu veci oponoval nielen tým, že „k sprostredkovaniu obchodu určite došlo, pretože k uzavretiu dohody s Bučina a.s. došlo až po tom, ako toto zadal [REDAKOVANÉ], pričom dohodnutá zľava 11 % a 45-dňová splatnosť boli skutočne nadštandardnými podmienkami.“, ale aj svojím obhajobným postojom, v rámci ktorého, reagujúc na už prijatý záver orgánov činných v trestnom konaní o fiktívnosti sprostredkovateľských služieb [REDAKOVANÉ], „sa NACEVA - SLOVAKIA, spol. s r.o. domáhala vrátenia zaplatených provízií, avšak v civilnom konaní Okresný súd Skalica rozsudkom zo dňa 19.05.2009, č. k. 3Cb/17/2009-43, žalobu zamietol práve z dôvodu, že k sprostredkovaniu došlo...“.

6. Na podklade predstretých skutkových úvah je sťažovateľ toho názoru, že „skutkové závery súdov v trestnom konaní nemôžu obstať v kontexte Ústavou zaručených základných práv a ľudských práv garantovaných medzinárodnými zmluvami.“, keďže „Súd nemôže obžalovaného odsúdiť, pokiaľ dôkazy bez akejkoľvek rozumnej pochybnosti nepreukazujú spáchanie skutku vrátane

požadovanej formy zavinenia, pričom v prípade skrátenia dane a poistného, resp. neodvedenia dane a poistného musí byť dôkazmi preukázaný aspoň nepriamy úmysel. Pokiaľ z odôvodnenia odsudzujúceho rozsudku takéto preukázanie úmyslu presvedčivo nevyplýva, skutkový záver súdu o vine je svojvoľný, a teda ústavne neakceptovateľný.“. Pokiaľ teda súdy konštatovali, že «spolupáchatelia sa trestného konania mali dopustiť po „vzájomnej dohode“, táto dohoda vo vzťahu k Sťažovateľovi nebola preukázaná jediným či už priamym alebo nepriamym dôkazom. Vyvodit' toto iba z výpovedí dvoch svedkov, ktorí na jednej strane sprostredkovanie vylúčili, na druhej strane si však odporovali v tom, ktorá strana oslovila tú druhú - a čo je najpodstatnejšie, ani len netvrdili, že by boli prítomní alebo aspoň počuli o tejto „vzájomnej dohode“ rozhodne nepostačuje ani len k záveru o nepriamom úmysle.».

7. V závere sťažovateľ pri hodnotení vykonaných dôkazov v napadnutom uznesení krajského súdu pri ustálení jeho trestnoprávnej zodpovednosti uzavrel, že je nevyhnutné dospieť k záveru, „že záver o vine Sťažovateľa z hľadiska skutkových zistení je arbitrárny, v tomto prípade nepodložený vykonanými dôkazmi, čo má za následok to, že skutkové závery sú spôsobilé byť zjavným skutkovým omylom, a teda zásahom do základných práv Sťažovateľa. Krajským súdom dosiahnutá miera dôkazu, jeho zdôvodnenia a s tým spojeného skutkového záveru nezodpovedá ústavným nárokom na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktorého výsledkom je trestný postih Sťažovateľa spojený s (podmienečným) odňatím jej slobody. Napadnutým rozhodnutím tak boli porušené označené základné práva Sťažovateľa [mutatis mutandis III. ÚS 505/2022, bod 25).“.

8. Na podklade už uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby nálezom takto rozhodol:

„I. Uznesením Krajského súdu v Trnave zo dňa 06.12.2022, č. k. 6To/14/2022-5909, bolo porušené základné právo Sťažovateľa na osobnú slobodu podľa článku 17 ods. 2 Ústavy a podľa článku 8 ods. 2 Listiny, právo na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

II. Uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 06.12.2022, č. k. 6To/14/2022-5909, zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Trnave na ďalšie konanie.

III. Krajský súd v Trnave je povinný nahradiť Sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia...“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatie na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sa domáha vyslovenia porušenia už označených základných práv z dôvodu arbitrárnosti záverov napadnutého uznesenia krajského súdu pri ustálení jeho viny za stíhanú trestnú činnosť. K vyčerpaniu účinných prostriedkov nápravy sťažovateľ uzavrel, že posledným v rade bolo podanie odvolania proti rozsudku okresného súdu č. k. 8 T 2/2016-5759 z 13. septembra 2021, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ho podľa § 319 Trestného poriadku zamietol ako nedôvodné. Na podanie dovolania

sťažovateľ nie je aj v zmysle judikatúry ústavného súdu oprávnený, pretože tento mimoriadny opravný prostriedok je možné uplatniť len v taxatívne vymedzených dôvodoch, pričom dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku neumožňuje revíziu skutkových zistení, ktorými je dovolací súd viazaný.

11. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

14. Právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Teda právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Ústavná sťažnosť nemá byť podávaná z dôvodu „procesnej opatrnosti či nedotknuteľnosti“ fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ale až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchranej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci.

16. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu deľby moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

17. Ústavný súd akcentuje skutočnosť, že (v intenciách sťažnostnej argumentácie sťažovateľa v podanej v ústavnej sťažnosti, pozri časť II tohto odôvodnenia) dovolanie môže smerovať aj proti odôvodneniu rozhodnutia (v súhrne rozhodnutí oboch konajúcich súdov, v konečnom dôsledku krajského súdu) z hľadiska požiadaviek na odôvodnenie zodpovedajúce kritériám spravodlivého procesu (vo vzťahu k všetkým okolnostiam podstatným pre rozhodnutie), ktorého súčasťou je právo na obhajobu [dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], čo vyplýva aj z novej judikatúry ústavného súdu, v zmysle ktorej dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nezodpovedá právo na obhajobu len vo formulačnom rozsahu čl. 50 ods. 3 ústavy (primeraný čas na prípravu obhajoby a možnosť obhajovať sa sám alebo prostredníctvom obhajcu), ale aj obhajobné práva v kontexte spravodlivého procesu podľa čl. 6 dohovoru, a teda aj v rozsahu čl. 46 ods. 1 ústavy (s odrazom najmä v § 34 Trestného poriadku; porov. č. k. IV. ÚS 546/2020 z 28. októbra 2020 – publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 18/2021, v obsahovej nadväznosti aj napr. II. ÚS 411/2021, IV. ÚS 463/2021, IV. ÚS 491/2021, IV. ÚS 510/2021, IV. ÚS 555/2021, I. ÚS 343/2022, IV. ÚS 15/2023, IV. ÚS 355/2023).

18. Na už citovanú judikatúru účinne reflektuje aj Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý práve k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku napr. vo svojom uznesení č. k. 1 TdoV 13/2021 z 24. januára 2023 na s. 17 správne konštatoval, že „... ostatná rozhodovacia prax pod tento dovolací dôvod zaraďuje aj nedostatky v odôvodnení súdneho rozhodnutia (k tomu pozri bližšie uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 343/2022 z 9. júna 2022, ako aj ním odkazované rozhodnutia v bodoch 12 až 14)...“.

19. Z obsahu a dôvodov vyplývajúcich zo sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti je zrejmé, že proti napadnutému uzneseniu krajského súdu bol prípustný mimoriadny opravný prostriedok, a to dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktorý sťažovateľ v čase pred podaním ústavnej sťažnosti nevyužil v dôsledku nesprávnej interpretácie obsahovej povahy tohto dôvodu dovolania v kontexte aktuálnej judikatúry ústavného súdu. Jej podstata spočíva v tom, že v dovolaní síce nemožno namietať samotné skutkové zistenia, možno však namietať závažné porušenie obhajobných práv arbitrárnym odôvodnením (alebo jeho úplnou absenciou) vo vzťahu k podstatnej okolnosti pre meritórne rozhodnutie, čo si (aj vzhľadom na zákonnú úpravu odvolacieho prieskumu v trestnom konaní osobitne pri skutkových okolnostiach a ich dôkaznom hodnotení) pre naplnenie princípu subsidiarity právomoci primárne vyžaduje náležité uplatnenie predmetných (adresne vecne orientovaných) odvolacích námietok a v nadväznosti na to adresný

dovolací atak proti odôvodneniu rozhodnutia odvolacieho súdu pri vyrovnaní sa s uplatnenými odvolacími námietkami [z takého uhla pohľadu obdobného prieskumu v konaní o ústavnej sťažnosti ústavný súd interpretuje aj dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, nazerá teda na súdny procesný priestor a spravodlivý proces na jeho teritóriu širokospektrálne]. Pokiaľ ide o sťažovateľom označené rozhodnutie ústavného súdu (bod 3 tohto odôvodnenia), aktuálne konajúci senát ústavného súdu ho vo vzťahu ku konkrétnym okolnostiam ním riešeného prípadu nespochybňuje (ani nepreskúmava), neodkláňa sa však od už skôr nastolenej judikatúrnej línie, ktorá eliminuje neadekvátny prístup štylizovania ústavného súdu do pozície skutkového súdu na úrovni odvolacieho konania.

20. Z uvedeného dôvodu ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť z dôvodu neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu